

XORIJIY TILLARNI O‘QITISHDA ZAMONAVIY TEKNOLOGIYALARNI QO‘LLASH

Mustafokulova X.A.

Jizzax Politehnika instituti dotsenti

Tayanch so‘zlar: zamonaviy texnologiyalar, til ta’limi, xorijiy tillar, virtual reallik, sun’iy intellekt, mobil ilovalar, onlayn platformalar, pedagogika.

Ключевые слова: современные технологии, языковое образование, иностранные языки, виртуальная реальность, искусственный интеллект, мобильные приложения, онлайн-платформы, педагогика.

Key words: modern technologies, language education, foreign languages, virtual reality, artificial intelligence, mobile applications, online platforms, pedagogy.

Borgan sari globallashib borayotgan dunyoda chet tillarini bilish nafaqat foydali, balki odamlarning turli kasbiy, akademik va ijtimoiy kontekstlarda muvaffaqiyat qozonishi uchun zarurdir. Til o‘rgatishning an’anaviy usullari ma’lum darajada samarali bo‘lsa-da, zamonaviy texnologiyalarni integratsiyalashuvi natijasida jadallik bilan to‘ldirilmoqda va o‘zgartirilmoqda. Ushbu transformatsiya tilni o‘zlashtirish va malakasini oshirish uchun innovatsion vositalar va resurslarni taklif qiluvchi til ta’limida paradigma o‘zgarishiga olib keldi.

Til ta’limida zamonaviy texnologiyalarning integratsiyalashuvi nafaqat o‘qitish samaradorligini oshiradi, balki raqamli asrda o‘quvchilarning o‘zgaruvchan ehtiyojlari va xohishlariga ham javob beradi. Virtual haqiqat immersiv va interaktiv til o‘rganish tajribasini beradi, sun’iy intellekt o‘qitish va fikr-mulohazalarni shaxsiylashtiradi, mobil ilovalar moslashuvchanlik va qulaylikni taklif qiladi, onlayn platformalar esa global ulanish va hamkorlikni osonlashtiradi.

Xorijiy tillarni o‘rgatishda zamonaviy texnologiyalarni qo‘llash usullarini ko‘zdan kechirar ekanmiz, bu vositalarni o‘zlashtirish o‘qituvchilar va o‘quvchilarning o‘zaro bog‘langan dunyo talablariga moslashishlari uchun juda muhim ekani ayon bo‘ladi. Texnologiya imkoniyatlaridan foydalangan holda,

til ta'limi chegaralardan oshib ketishi, madaniy tushunishni rivojlantirishi va odamlarga tobora xilma-xil va o'zaro bog'langan global hamjamiyatda samarali muloqot qilish imkoniyatini berishi mumkin.

Virtual haqiqat (VR) til ta'limida o'zgaruvchan vosita sifatida paydo bo'ldi, u an'anaviy sinf sozlamalari cheklovlaridan oshib ketadigan immersiv va interaktiv tajribalarni taklif etadi. VR texnologiyasi o'quvchilarga real kontekstda til ko'nikmalarini mashq qilishlari va yaxshilashlari mumkin bo'lgan simulyatsiya qilingan muhitlarda qatnashish imkonini beradi.

Til o'rganishda VR ning asosiy afzalliklaridan biri uning haqiqiy va immersiv tajribalarni yaratish qobiliyatidir. Talabalarni real hayot stsenariylarini aks ettiruvchi virtual muhitlarga olib borish mumkin, masalan, restoranda ovqatga buyurtma berish, chet el shaharlarida sayohat qilish yoki biznes uchrashuvlarida qatnashish. Ushbu simulyatsiyalar o'quvchilarga o'zlarining til ko'nikmalarini kontekstda qo'llash imkoniyatini beradi va shu bilan ularning nutqida ravonlik va ishonchni oshiradi.

Bundan tashqari, VR shaxsiylashtirilgan va moslashtirilgan o'rganish tajribasiga imkon beradi. Virtual muhitlar individual o'quvchilarning malaka darajasi va o'rganish maqsadlariga mos ravishda moslashtirilishi mumkin. Ilg'or VR platformalari vazifalarning qiyinchilik darajasini moslashtirish va o'quvchilarning ishlashi asosida real vaqtda fikr-mulohazalarni taqdim etish uchun sun'iy intellekt algoritmlaridan foydalanadi. Ushbu shaxsiylashtirilgan yondashuv nafaqat ta'lim natijalarini optimallashtiradi, balki o'quvchilarni til o'rganish jarayoni davomida rag'batlantiradi va faollashtiradi.

Til o'rganishda VRning yana bir afzalligi uning madaniyatlararo kompetentsiyani rivojlantirish potentsialidir. O'quvchilarni turli madaniyatlar va jamiyatlarni ifodalovchi virtual muhitlarga cho'ndirish orqali VR ularga madaniy me'yorlar, urf-odatlar va muloqot uslublari haqida tushunchaga ega bo'lish imkonini beradi. Tajribali ta'lim yondashuvi o'quvchilarga madaniy xilma-xillikni chuqurroq tushunish va qadrlashni rivojlantirishga yordam beradi, bu madaniyatlararo samarali muloqot uchun zarurdir.

Potentsial afzalliklariga qaramay, til ta'limida VRning keng qo'llanilishi hali ham bir qator muammolarga duch kelmoqda. Muhim to'siqlardan biri VR apparat va dasturiy ta'minoti bilan bog'liq xarajatlardir. Yuqori sifatli VR minigarnaturalari va immersiv muhitlar ta'lim muassasalari va o'quvchilar uchun juda qimmatga tushishi mumkin va bu texnologiyadan foydalanishni cheklaydi. Bundan tashqari, VR tilini o'rganish uchun maxsus ishlab chiqilgan ta'lim mazmuni etishmasligi mavjud bo'lib, bu uning til o'quv dasturlariga integratsiyalashuviga to'siq qiladi.

Virtual haqiqat tilni o'rganish natijalarini yaxshilash vositasi sifatida katta va'da beradi. Uning haqiqiy, shaxsiylashtirilgan va immersiv tajribalarni yaratish qobiliyati uni til ta'limida qimmatli aktivga aylantiradi. Biroq, xarajat va kontentni ishlab chiqish muammolarini hal qilish til o'rganishda VRning to'liq salohiyatini ro'yobga chiqarish uchun juda muhimdir. Doimiy innovatsiyalar va investitsiyalar bilan VR tillarni o'rgatish va o'rganish usullarini inqilob qilish potentsialiga ega bo'lib, o'quvchilarga malakali va madaniy jihatdan barkamol global fuqarolar bo'lishlari uchun yangi imkoniyatlar ochadi.

Raqamli asrda mobil ilovalar va onlayn platformalar til o'rganuvchilar uchun keng qo'llaniladigan vositalarga aylanib, ko'plab resurslar va amaliyot uchun imkoniyatlarga qulay foydalanish imkonini beradi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarga an'anaviy sinf xonalari doirasidan tashqarida moslashuvchanlik, interaktivlik va ulanishni ta'minlash orqali til ta'limida inqilob qildi.

Til ta'limida zamonaviy texnologiyalarning integratsiyalashuvi xorijiy tillarni o'rgatish va o'rganish uslubidagi paradigma o'zgarishlarini ifodalaydi. Virtual haqiqat simulyatsiyasidan tortib, mobil ilovalar va onlayn platformalargacha texnologiya til o'qitishda inqilob qildi va o'quvchilar va o'qituvchilarga innovatsiyalar, ishtirok etish va hamkorlik uchun misli ko'rilmagan imkoniyatlarni taqdim etdi.

Til o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi o'quvchilar, o'qituvchilar va butun jamiyat uchun chuqur ta'sir ko'rsatadi. Talabalar o'zlarining shaxsiy ehtiyojlari va afzalliklariga mos keladigan shaxsiylashtirilgan, interfaol va moslashuvchan o'rganish tajribalaridan foyda ko'radilar. Texnologiyani qo'llash orqali o'quvchilar ko'plab resurslarga kirishlari, malakali ma'ruzachilar bilan bog'lanishlari va haqiqiy tildan foydalanish va madaniy tajribalarga sho'ng'ishlari mumkin.

Pedagoglar uchun texnologiya pedagogik innovatsiyalar, kasbiy rivojlanish va madaniy sezgirlikning yangi yo'llarini taklif etadi. O'qituvchilar dinamik va immersiv ta'lim muhitini yaratish, o'qitishni turli xil o'quvchilar ehtiyojlariga moslashtirish va madaniyatlararo tushunish va muloqotni rivojlantirish uchun texnologiyadan foydalanishlari mumkin. Biroq, texnologiya takomillashtirilgan til o'qitish imkoniyatlarini to'liq ro'yobga chiqarish raqamli savodxonlik ko'nikmalari va resurslariga doimiy hamkorlik, moslashish va sarmoya kiritishni talab qiladi.

Til ta'limining kelajagiga nazar tashlar ekanmiz, texnologiya o'qitish va o'qitish amaliyotini shakllantirishda asosiy rol o'ynashda davom etishi aniq. Texnologiyani o'zlashtirib, uning salohiyatidan foydalanish orqali biz o'quvchilarga chet tillarida malakali va madaniyatli so'zlashuvchi bo'lish imkoniyatini berishimiz mumkin.

Xulosa qilib aytganda, til ta'limida zamonaviy texnologiyalarning integratsiyasi innovatsiyalar, hamkorlik va transformatsiyalar uchun ajoyib imkoniyatlarni taqdim etadi. Texnologiyaning kuchidan foydalanish uchun birgalikda ishlash orqali biz til o'rganishda inqilob qilishimiz va yanada inklyuziv, dinamik va o'zaro bog'langan dunyoga yo'l ochishimiz mumkin.

Mobil ilovalar til o'rganishni yo'l-yo'lakay tajribaga aylantirib, o'quvchilarga istalgan vaqtda va istalgan joyda o'z smartfonlari yoki planshetlari yordamida o'qish imkonini beradi. Ushbu ilovalar lug'at mashqlari, grammatika mashqlari, talaffuz amaliyoti va interfaol darslarni o'z ichiga olgan keng imkoniyatlarni taklif etadi. Duolingo, Babbel va Rosetta Stone kabi mashhur til o'rganish ilovalari foydalanuvchilarni jalb qilish va ularning motivatsiyasini qo'llab-quvvatlash uchun o'yin usullari, taraqqiyotni kuzatish va shaxsiylashtirilgan o'rganish yo'llaridan foydalanadi.

Mobil ilovalarning asosiy afzalliklaridan biri ularning qulayligi va moslashuvchanligidir. Til o'rganish resurslaridan o'quvchilar ishga ketayotganda, navbatda turish yoki uyda dam olayotganda o'zlariga qulay vaqtda foydalanishlari mumkin. Mobil ilovalar tomonidan taqdim etiladigan kichik hajmdagi darslar va interfaol mashg'ulotlar band jadvallarni o'z ichiga oladi va turli xil o'rganish uslublariga mos keladi, bu esa til o'rganishni barcha yoshdagi va kelib chiqishi o'quvchilari uchun yanada qulayroq va qiziqarli qiladi.

Bundan tashqari, mobil ilovalar o'z-o'zidan o'rganish va shaxsiylashtirilgan o'qitishni osonlashtiradi. Talabalar darslarni o'z tezligida o'tkazishlari, qiyin tushunchalarni qayta ko'rib chiqishlari va o'z faoliyati haqida darhol fikr-mulohazalarini olishlari mumkin. Murakkab ilovalar o'quvchilarning kuchli va zaif tomonlariga moslashish uchun mashinani o'rganish algoritmlaridan foydalanadi, ularning shaxsiy ehtiyojlari va afzalliklaridan kelib chiqqan holda moslashtirilgan tavsiyalar va amaliyot mashg'ulotlarini taqdim etadi.

Mobil ilovalardan tashqari, onlayn platformalar interaktiv va hamkorlikda o'rganish tajribasini izlayotgan til o'rganuvchilar uchun qimmatli manba sifatida paydo bo'ldi. Ushbu platformalar virtual sinflar, videokonferentsiyalar, muhokama forumlari va multimedia kontentini o'z ichiga olgan keng imkoniyatlarni taklif etadi. Zoom, Skype va Google Meet kabi mashhur platformalar o'quvchilarga butun dunyo bo'ylab malakali ma'ruzachilar va malakali o'qituvchilar bilan bog'lanish imkonini beradi, bu esa maqsadli tillarda real vaqtda muloqot va hamkorlikni osonlashtiradi.

Onlayn platformalar, shuningdek, madaniy almashinuv va suvga cho'mish uchun imkoniyatlar beradi. Til o'rganuvchilar til almashish dasturlari, virtual o'quv guruhlari va onlayn hamjamiyatlarda qatnashishlari mumkin, ularda ular

dunyo bo'ylab ona tilida so'zlashuvchilar va hamkasblar bilan muloqot qilishlari mumkin. Ushbu o'zaro ta'sirlar o'quvchilarga o'zlarining til ko'nikmalarini asl kontekstlarda qo'llash, turli madaniyatlar haqida tushunchaga ega bo'lish va madaniyatlararo kompetentsiyani rivojlantirish imkonini beradi.

Bundan tashqari, onlayn platformalar til o'qituvchilari uchun dars rejalari, o'quv materiallari va kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini o'z ichiga olgan ko'plab resurslarni taklif etadi. O'qituvchilar qiziqarli va interfaol darslar o'tkazish, o'quvchilarning taraqqiyotini baholash va geografik chegaralar bo'ylab hamkasblari bilan hamkorlik qilish uchun onlayn platformalardan foydalanishlari mumkin. Onlayn platformalarning moslashuvchanligi va kengaytirilishi ularni an'anaviy va onlayn o'rganish muhitida til o'rgatish uchun qimmatli vositalarga aylantiradi.

Xulosa qilib aytganda, mobil ilovalar va onlayn platformalar o'quvchilarga moslashuvchan, interfaol va hamkorlikda o'rganish tajribalarini taqdim etish orqali til o'rganishda inqilob qildi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarga o'z ta'lim yo'llarini nazorat qilish, jahon hamjamiyatidagi boshqalar bilan bog'lanish hamda chet tillarida malakali va madaniy jihatdan malakali so'zlashuvchi bo'lish imkoniyatini beradi. Texnologiyalar rivojlanishda davom etar ekan, mobil ilovalar va onlayn platformalar til ta'limida tobora ajralmas rol o'ynaydi, o'qitish va o'rganish amaliyotida innovatsiyalar va transformatsiyalarni rag'batlantiradi.

Adabiyotlar:

1. Saunders, Peter. «Technology enhanced language learning: Connecting theory and practice.» (2014): 262-264.
2. Anyushenkova, Olga, et al. «Modern technologies in teaching foreign languages to students of the digital generation.» Edulearn19 Proceedings. IATED, 2019.
3. Karsenti, Thierry, Olga M. Kozarenko, and Victoria A. Skakunova. «Digital technologies in teaching and learning foreign languages: Pedagogical strategies and teachers' professional competence.» Education and Self Development 15.3 (2020): 76-88.

РЕЗЮМЕ

Bir-biriga bog'langan bugungi dunyoda chet tillarini o'rganish insonlarning kasbiy va madaniy jihatdan rivojlanishi uchun tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Til ta'limida zamonaviy texnologiyalarning integratsiyalashuvi an'anaviy o'qitish metodikasini sezilarli darajada o'zgartirdi. Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitishda turli zamonaviy texnologiyalar, jumladan virtual reallik, sun'iy intellekt, mobil ilovalar va onlayn platformalar qo'llanilishi ko'rib chiqiladi. U til o'rganuvchilar va o'qituvchilar uchun ularning afzalliklari, qiyinchiliklari va oqibatlarini o'rganib, tilni o'zlashtirish va malakasini oshirish uchun texnologiyani qo'llash muhimligini ta'kidlaydi.

РЕЗЮМЕ

В современном взаимосвязанном мире изучение иностранных языков становится все более важным для профессионального и культурного процветания людей. Интеграция современных технологий в языковое образование существенно изменила традиционные методики преподавания. В данной статье рассматривается применение различных современных технологий, в том числе виртуальной реальности, искусственного интеллекта, мобильных приложений и онлайн-платформ, в

преподавании иностранных языков. В нем рассматриваются их преимущества, проблемы и последствия для изучающих язык и преподавателей, подчеркивая важность использования технологий для улучшения усвоения языка и повышения квалификации.

SUMMARY

In today's interconnected world, learning foreign languages has become increasingly vital for individuals to thrive professionally and culturally. The integration of modern technologies in language education has significantly transformed traditional teaching methodologies. This article reviews the application of various modern technologies, including virtual reality, artificial intelligence, mobile applications, and online platforms, in the teaching of foreign languages. It examines their benefits, challenges, and implications for language learners and educators, highlighting the importance of embracing technology to enhance language acquisition and proficiency.